

5. 8. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Limitace oprávnění správce při správě svěřenského fondu

Svěřenský správce je spolu se zakladatelem základním kamenem každého svěřenského fondu zřízeného dle úpravy českého občanského zákoníku.[1] Jeden z častých dotazů potenciálního zakladatele takového svěřenského fondu pak míří na možnosti správce při výkonu správy svěřenského fondu kontrolovat, a případně omezit.

Již z užití terminologie občanského zákoníku, kdy zakladatel „svěří svůj majetek do správy správce“, [2] vyplývá, že by zakladatel měl chovat k takovému správci značnou míru důvěry.[3] Správci svěřenských fondů se tak často stávají rodinní příslušníci či blízcí přátelé zakladatele. Otázka omezení a případného zamezení poškozujícího jednání správce svěřenského fondu se pro zakladatele stává tím aktuálnější v okamžiku, kdy je správcem fondu např. profesionální správce, tedy odborník bez větší osobní vazby na zakladatele.

Statut

Prvním a rovněž nejdůležitějším aktem zakladatele svěřenského fondu je vydání statutu.[4] Statut je vydáván formou veřejné listiny a ze zákona musí obsahovat mj. vymezení účelu a podmínky pro plnění ze svěřenského fondu. Správci následně náleží ze zákona plná správa majetku ve svěřenském fondu, kterou vykonává nezávisle a s plnou odpovědností za výkon této funkce s péčí řádného hospodáře. Již tato odpovědnost za případnou způsobenou škodu může značnou měrou odradit správce od jednání, která by byla v rozporu se zájmy zakladatele a obmyšlených osob svěřenského fondu.

Jmenování a odvolání správce

Česká právní úprava poskytuje zakladateli svěřenského fondu velice silnou pravomoc ve formě práva odvolávat a jmenovat správce nejen při zřízení, ale i v průběhu existence svěřenského fondu.[5] Tato úprava, tedy možnost zakladatele zasahovat do správy svěřenského fondu po jeho zřízení, není pro úpravu trustů a obdobných institutů v jiných jurisdikcích typická. Zakladatel může správce odvolat kdykoliv a bez udání důvodu. Statut svěřenského fondu pak může tuto pravomoc zakladatele zúžit či stanovit zcela jiný způsob jmenování a odvolání správce. V případě, že si zakladatel tuto pravomoc ponechá, mu však zůstává v rukou velice silný instrument ke kontrole správce.

Spolusprávce

Pokud zakladatel svěřenského fondu požaduje větší míru jistoty a pravomoc k následnému odvolání

správce není dostačujícím prostředkem kontroly při správě svěřeného majetku, nabízí se řešení stát se spolusprávce. Tento postup je výslovně umožněn v ust. § 1454 občanského zákoníku, kdy správcem může být i zakladatel svěřenského fondu.

V takovém případě musí mít svěřenský fond vedle zakladatele i dalšího spolusprávce, který není ani obmyšlenou osobou ani zakladatelem, tedy nezávislého správce. Nezávislý správce společně se správcem – zakladatelem, pak jedná při správě majetku svěřenského fondu společně a zakladateli je tedy umožněno kontrolovat nakládání s majetkem svěřenského fondu. Informace o správcích svěřenského fondu a způsobu jejich jednání jsou povinně uváděny ve veřejné evidenci svěřenských fondů.

Negativem tohoto přístupu je zejména ztížení administrativy svěřenského fondu, kdy pro veškerá právní jednání správců svěřenského fondu bude třeba společného postupu dvou (či více) správců.^[6] Zakladatel se tímto postupem rovněž stane spoluodpovědným za výkon funkce správce s péčí řádného hospodáře, jak je uvedeno výše.

Zákaz zcizení a zatížení

Jednou z možností, které občanský zákoník nabízí k ochraně majetku vkládaného do svěřenského fondu, je zřízení zákazu zcizení a zatížení k vkládanému majetku a tímto způsobem majetek ve svěřenském fondu do značné míry „uzamknout“. Zákaz zcizení a zatížení lze zřídit s účinky i vůči třetím osobám jako právo věcné zápisem do veřejného rejstříku, přičemž občanský zákoník výslovně počítá se zřízením takového zákazu po dobu trvání svěřenského fondu.^[7] Typicky může být taková ochrana využívána u nemovitostí vkládaných do svěřenského fondu k užívání obmyšlenými, kdy chce zakladatel zajistit, aby nemovitosti nebyly ze svěřenského fondu žádným způsobem vyvedeny.

Intervence soudu vůči správci

Zakladatel, obmyšlený či jiná osoba, která prokáže právní zájem, může navrhnout soudu, aby svěřenskému správci určité právní jednání uložil či zakázal. Stejně tak mají tyto osoby právo domáhat se neplatnosti právního jednání, kterým správce poškozují svěřenský fond či zájmy obmyšlených osob, to vše v souladu s ust. § 1766 odst. 1^[8] občanského zákoníku. Ochrana majetku ve svěřenském fondu a zájmů zakladatele a obmyšlených osob je však značně oslabena poslední větou výše zmíněného ustanovení, která stanoví, že taková intervence soudu nesmí vést k újmě třetích osob v případě, že příslušné právo bylo nabyto třetí osobu v dobré víře. Ač tedy občanský zákoník dává zakladateli a dalším osobám možnost domoci se případné nápravy poškozujícího jednání u soudu, nebude ji možno využít za všech okolností.

Závěrem

Výše uvedený výčet možností dozoru a kontroly zakladatele a dalších osob nad výkonem funkce správce svěřenského fondu je výčtem demonstrativním. V případě úvah o založení svěřenského fondu je vždy třeba nejprve analyzovat cíle, které zakladatel tímto jednáním sleduje, a tomuto následně uzpůsobit příslušná ustanovení statutu. Zároveň je třeba upozornit, že přehnaná snaha o až absolutní kontrolu nad majetkem vkládaným do svěřenského fondu může značně komplikovat výkon funkce správce, navyšovat náklady na zřízení a chod svěřenského fondu a stěžovat správci běžnou správu svěřenského fondu.

Kombinací a citlivým využitím nejenom výše uvedených postupů a institutů pak lze dosáhnout takové míry dohledu zakladatele nad správou svěřenského fondu, kterou bude zakladatel považovat za vhodnou a komfortní a která zároveň nebude nad míru nezbytnou omezovat samotnou správu svěřeného majetku.

Mgr. Karel Rada, LL.M.,
advokát

[Pavelka s.r.o., advokátní kancelář](#)

Palác Valdek
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

Tel.: +420 734 240 302
e-mal: office@pavelkapartners.cz

[1] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů („občanský zákoník“).

[2] Srov. ust. § 1448 ods.t 1 občanského zákoníku.

[3] Obdobně i zahraniční úprava často pracuje právě s pojmem *trust*, který lze volně přeložit jako „důvěřovat“ či „spolehnout se“

[4] Ust. § 1452 občanského zákoníku.

[5] Ust. § 1455 občanského zákoníku.

[6] Výjimkou je např. jednání k udržení současného stavu majetku v souladu s ustanovením § 1429 občanského zákoníku.

[7] Ust. § 1761 občanského zákoníku.

[8] „Zakladatel, obmyšlený nebo i jiná osoba, která na tom má právní zájem, může soudu navrhnout, aby svěřenskému správci určité jednání uložil nebo zakázal, anebo aby svěřenského správce odvolal nebo jmenoval nového. Tyto osoby se také mohou dovolat neplatnosti právního jednání, kterým správce poškozuje svěřenský fond nebo právo obmyšleného; nabyla-li však třetí osoba právo v dobré víře, nesmí to vést k její újmě.“

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)

- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatele do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)